



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2017. május 4.*

„Előzetes döntéshozatal — Közbeszerzési szerződések — 2004/18/EK irányelv — Az egyenlő bánásmód, a hátrányos megkülönböztetés tilalma és az átláthatóság elve — A gazdasági szereplők műszaki és/vagy szakmai kapacitásai — A 48. cikk (3) bekezdése — Egyéb szervezetek kapacitásaira való hivatkozás lehetősége — 51. cikk — Az ajánlat kiegészítésének lehetősége — A 45. cikk (2) bekezdésének g) pontja — Közbeszerzési eljárásból súlyos hiba okán történő kizárás”

A C-387/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Krajowa Izba Odwoławcza (országos fellebbviteli tanács, Lengyelország) a Bírósághoz 2014. augusztus 14-én érkezett, 2014. július 25-i határozatával terjesztett elő

az **Esaprojekt sp. z o.o.**

és

a **Województwo Łódzkie**

között,

a **Konsultant Komputer sp. z o.o.**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: J. L. da Cruz Vilaça tanácselnök, A. Tizzano (előadó), a Bíróság elnökhelyettese, M. Berger, A. Borg Barthet és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: X. Lopez Bancalari tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. szeptember 21-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Województwo Łódzkie képviselőiben M. Popielarczyk és A. Faliszek-Rosiak radcy prawni, valamint P. Krystynowicz és M. Kaczmarczyk, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőiben B. Majczyna és D. Lutostańska, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítőtje: C. Colelli avvocato dello Stato,
 - az Európai Bizottság képviselőjében J. Hottiaux és A. Tokár, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2016. november 24-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 134., 114. o.) értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Esaprojekt sp. z o.o. és a Województwo Łódzkie (Łódz-i vajdaság, Lengyelország; (a továbbiakban: ajánlatkérő szerv) között a Konsultant Komputer sp. z o.o. gazdasági szereplő által egy, a lengyelországi kórházak informatikai rendszereinek szállítására vonatkozó közbeszerzési szerződés odaítélésére irányuló eljárás keretében benyújtott ajánlata kiválasztási feltételeinek tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2004/18 irányelv (46) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„A szerződéseket olyan objektív szempontok alapján kell odaítélni, amelyek biztosítják az átláthatóság, a megkülönböztetésmentesség és az egyenlő bánásmód elvének a betartását, és garantálják, hogy az ajánlatokat a valódi verseny feltételei mellett bírálják el. Ennek eredményeképpen helyénvaló, hogy csupán két szerződés-odaítélési szempont, »a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás« és »a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat« alkalmazása legyen megengedett.

Az egyenlő bánásmód elvének a szerződések odaítélése során történő alkalmazását biztosítandó, helyénvaló arra vonatkozó – a joggyakorlatban [helyesen: az ítélkezési gyakorlatban] kialakított – kötelezettséget megállapítani, hogy biztosítani kell a szükséges átláthatóságot annak érdekében, hogy valamennyi ajánlattevő észszerű mértékig tájékozott legyen azon szempontok és szabályok tekintetében, amelyeket a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kiválasztására alkalmazni fognak. [...]”

- 4 Ezen irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében:

„»Közbeszerzési szerződés«: egy vagy több gazdasági szereplő és egy vagy több ajánlatkérő szerv által írásban megkötött visszterhes szerződés, amelynek tárgya az ezen irányelv szerinti építési beruházás kivitelezése, vagy áru szállítása, vagy szolgáltatás nyújtása.”

- 5 Az említett irányelv 2. cikke, amely „A szerződések odaítélésének elvei” címet viseli, a következőket írja elő:

„Az ajánlatkérő szervek a gazdasági szereplőket egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmódban részesítik, és átlátható módon járnak el.”

- 6 A 2004/18 irányelvnek „A résztvevők alkalmasságának ellenőrzése, a résztvevők kiválasztása és a szerződések odaítélése” című 44. cikke ekképp rendelkezik:

„(1) A szerződéseket az 53. és az 55. cikkben megállapított feltételek alapján – a 24. cikk figyelembevételével – kell odaítélni, miután az ajánlatkérő szerv a 45. és a 46. cikk alapján ki nem zárt gazdasági szereplők alkalmasságát a 47–52. cikkben említett, gazdasági és pénzügyi helyzetre, a szakmai és műszaki ismeretekre vagy alkalmasságra vonatkozó szempontoknak, valamint adott esetben a (3) bekezdésben említett megkülönböztetésmentességi szabályoknak és szempontoknak megfelelően megvizsgálta.

(2) Az ajánlatkérő szerv a 47. és a 48. cikkel összhangban megkövetelheti a részvételre jelentkezőktől és az ajánlattevőktől egy minimális teljesítményszint elérését.

A 47. és a 48. cikkben említett adatok körének és az egy adott szerződés esetében megkövetelt minimális teljesítményszintnek a szerződés tárgyával összefüggőnek és azzal arányosnak kell lennie.

A minimális teljesítményszintet közölni kell a hirdetményben.

[...]”

- 7 Ezen irányelvnek „A részvételre jelentkező, illetve az ajánlattevő személyes helyzete” című 45. cikke (2) bekezdésében előírja:

„A közbeszerzési eljárásban való részvételből kizárható minden gazdasági szereplő, aki, illetve amely:

[...]

g) az e szakaszban előírt adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítése során hamis nyilatkozatot tett [helyesen: jelentős mértékben hamis nyilatkozatot tett], vagy nem közölte a kért adatokat.

E bekezdés végrehajtási feltételeit nemzeti jogukkal összhangban és a közösségi jog figyelembevételével a tagállamok határozzák meg.”

- 8 Az említett irányelv „Műszaki és/vagy szakmai alkalmasság” címet viselő 48. cikke előírja:

„(1) A gazdasági szereplő műszaki és/vagy szakmai alkalmasságát a (2) és a (3) bekezdéssel összhangban kell elbírálni és megvizsgálni.

(2) A gazdasági szereplő műszaki alkalmasságát – az építési beruházás, az árubeszerzés, illetve a szolgáltatás jellegétől, mennyiségétől vagy jelentőségétől és rendeltetésétől függően – a következő módon vagy módokon lehet bizonyítani:

a) [...]

ii) az elmúlt három évben leszállított áruk, illetve teljesített főbb szolgáltatások listája, összegekkel, időpontokkal és közületi vagy magán megrendelőkkel együtt. [...]

[...]

(3) Egy gazdasági szereplő szükség esetén és egy adott szerződés tekintetében egyéb szervezetek kapacitására is támaszkodhat, a velük fennálló kapcsolatának jogi jellegétől függetlenül. Ebben az esetben a gazdasági szereplőnek bizonyítania kell az ajánlatkérő szerv számára, hogy a szerződés teljesítéséhez ezek az erőforrások a rendelkezésére fognak állni, például olyan módon, hogy bemutatja az említett szervezetek arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy a szükséges erőforrásokat a gazdasági szereplő rendelkezésére bocsátják.

(4) Ugyanezen feltételek mellett a gazdasági szereplők 4. cikkben említett csoportja is támaszkodhat a csoport tagjainak vagy más szervezeteknek a kapacitására.

[...]

- 9 A 2004/18 irányelv „Kiegészítő iratok és további információ” című 51. cikke kimondja:

„Az ajánlatkérő szerv felhívhatja a gazdasági szereplőket arra, hogy egészítsék ki vagy pontosítsák a 45–50. cikk szerint benyújtott igazolásokat és iratokat.”

A lengyel jog

- 10 A 2004/18 irányelvet a lengyel jogrendbe az Ustawa Prawo zamówień publicznych (a közbeszerzési szerződésekről szóló törvény; kodifikált szöveg, Dz. U. 2013, 907., 984., 1047. és 1473. rovat, valamint Dz. U. 2014, 423. rovat, a továbbiakban: közbeszerzési szerződésekről szóló törvény) ültette át.

- 11 A közbeszerzési szerződésekről szóló törvény 24. cikke (2) bekezdésének 3. és 4. pontja ekképp rendelkezik:

„A közbeszerzési eljárásból ki kell zárni azokat a gazdasági szereplőket is, akik/amelyek:

3) olyan hamis adatokat közöltek, amelyek befolyásolják vagy befolyásolhatják a lefolytatott eljárás eredményét;

4) nem igazolták az eljárásban való részvétel feltételeinek teljesítését”.

- 12 E törvény 26. cikkének (2b) és (4) bekezdése előírja:

„(2b) A gazdasági szereplő egyéb szervezetek szakértelmére és tapasztalatára, műszaki alkalmasságára, a szerződés teljesítésére alkalmas személyzetére vagy pénzügyi kapacitására támaszkodhat, még hozzá a velük fennálló kapcsolatának jogi jellegétől függetlenül. Ebben az esetben a gazdasági szereplőnek igazolnia kell az ajánlatkérő számára, hogy a szerződés teljesítéséhez rendelkezésére fognak állni ezek az erőforrások, és ezzel összefüggésben különösen be kell mutatnia a szervezetek arra vonatkozó írásbeli kötelezettségvállalását, hogy a szerződés teljesítésének időtartama alatt a szükséges erőforrásokat a gazdasági szereplő rendelkezésére bocsátják [...]

(4) Az ajánlatkérő emellett kéri az általa meghatározott határidőn belül a 25. cikk (1) bekezdésében előírt nyilatkozatok és dokumentumok pontosításának benyújtását”.

- 13 Az említett törvény 93. cikke (1) bekezdésének 7. pontja kimondja:

„Az ajánlatkérő érvénytelennek nyilvánítja az eljárást, ha [...] az eljárás olyan orvosolhatatlan hiányosságot szenvedett, amellyel ellentétes a közbeszerzési szerződés teljesítéséről szóló, semmisnek nem nyilvánítható szerződés megkötése.”

- 14 A Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2013 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (az ajánlatkérő által a gazdasági szereplőtől kérhető dokumentumokról és e dokumentumok benyújtásának lehetséges formájáról szóló, 2013. február 19-i minisztertanácsi elnöki rendelet (Dz. U. 2013, 231. rovat) 1. cikkének (6) bekezdése előírja:

„Ha valamely gazdasági szereplő, annak igazolása érdekében, hogy eleget tesz a törvény 22. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, [a közbeszerzési szerződésekről szóló törvény] 26. cikkének (2b) bekezdése értelmében egyéb szervezetek erőforrásaira hivatkozik, az ajánlatkérő – annak értékelése céljából, hogy a gazdasági szereplőnek a szerződés megfelelő teljesítéséhez szükséges mértékben rendelkezésére fognak-e állni az egyéb szervezetek erőforrásai, vagy hogy a gazdasági szereplő és e szervezetek közötti kapcsolat ténylegesen garantálja-e az ezen erőforrásokhoz való hozzáférést – a következőket igényelheti:

- 1) a [közbeszerzési szerződésekről szóló törvény] 22. cikke (1) bekezdésének 4. pontjában foglalt feltételek tekintetében az (1) bekezdése 9–11. pontjában felsorolt dokumentumokat, valamint a hirdetményben és az ajánlattételhez szükséges dokumentációban foglalt, a gazdasági és pénzügyi helyzetre vonatkozó többi dokumentumot;
- 2) különösen az alábbiakra vonatkozó további dokumentumokat:
 - a) a másik szervezet azon erőforrásainak terjedelme, amelyekhez a gazdasági szereplő hozzáférhet,
 - b) a másik szervezet erőforrásainak a gazdasági szereplő által a szerződés teljesítése érdekében történő felhasználásának módja,
 - c) a gazdasági szereplő és a másik szervezet közötti kapcsolat természete és
 - d) a másik szervezet szerződés teljesítésében való részvételének terjedelme és időtartama.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 15 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az ajánlatkérő szerv a „már működő számítógépes rendszerek modernizálása és új számítógépes rendszerek bevezetése a „Regionális Gyógyászati Információs Rendszer (RGYIR) Szolgáltatásai” projekt keretében Łódź vajdaság önkormányzata (Lengyelország) alá tartozó kórházakban” elnevezésű közbeszerzési eljárást indította meg. Az ajánlattételi felhívást az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2013. november 29-én tették közzé, 2013/S 232–402292. szám alatt.
- 16 Az említett szerződés odaítélése tekintetében az ajánlatkérő szerv nyílt eljárás lefolytatása mellett döntött, és a szerződés tárgyát a különböző intézményeket érintően több részre bontotta. Ezzel lehetővé tette az érdekelt gazdasági szereplők számára, hogy ajánlataikat nem csak a szerződés egésze, hanem annak egy része vonatkozásában is be tudják nyújtani.
- 17 Az alapeljárás elsősorban az ajánlati felhívás 3. részét érinti, amelynek tárgyát egy integrált kórházi rendszer beszerzése és szállítása képezi a Piotrków Trybunalski-i Nikolaus-Kopernikus vajdasági kórház adminisztratív (szürke) és gyógyászati (fehér) területének igazgatásához. A szerződés egy olyan standard programra vonatkozik, amelyet a gazdasági szereplőnek kell szállítania, telepítenie és konfigurálnia a szerződés végrehajtásának jogcímén.
- 18 Amint azt az ajánlattételhez szükséges dokumentáció 6.1 pontjának 6.1.2 alpontja előírta, tapasztalatuk igazolása céljából a 3. rész tekintetében ajánlatot benyújtó gazdasági szereplőknek bizonyítaniuk kellett, hogy már legalább két szerződést teljesítettek egy integrált kórházi rendszer szállítása, telepítése, konfigurálása és beüzemelése tárgyában valamely, legalább 200 ágyas kórház fehér és szürke területén, legalább 450 000 lengyel zloty (PLN) (mintegy 101 676,08 euró) hozzáadottérték-adót (héta) tartalmazó értékben.

- 19 E tekintetben a gazdasági szereplőknek be kellett mutatniuk a teljesített főbb szállítások listáját az ajánlat benyújtására meghatározott határidő leteltét megelőző hároméves időszak, illetve amennyiben a tevékenységet rövidebb időszakon keresztül végezték, ezen időszak tekintetében, mégpedig a szállítások tárgyának, értékének, a teljesítés határidejének és azon szervezetnek a megjelölésével, amelyek részére a szállításokat teljesítették, és a megfelelő teljesítés bizonyítékainak csatolásával.
- 20 A Konsultant Komputer gazdasági szereplő ajánlatában két tételt tartalmazó szállítási listát nyújtott be, amely integrált kórházi rendszer szállítását, telepítését, konfigurálását és beüzemelését tartalmazta a Śląpsk vajdasági J. Korczak szakkórház (Lengyelország), illetve a Nowy Sącz-i J. Śniadecki szakkórház részére a Konsultant IT Sp. z o.o. és a Konsultant Komputer alkotta konzorcium által.
- 21 Az ajánlatkérő szerv a Konsultant Komputer ajánlatát választotta, mivel úgy ítélte meg, hogy az a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat a 3. rész tekintetében.
- 22 Az Esaprojekt mint az említett eljárásból kizárt pályázó keresetet nyújtott be a Krajowa Izba Odwoławcząhoz (országos fellebbviteli tanács, Lengyelország) az ajánlatkérő szerv azon határozatával szemben, amelyben a Konsultant Komputer ajánlatát választotta ki. Az Esaprojekt lényegében azt róttá fel az ajánlatkérő szervnek, hogy nem állapította meg, hogy a szóban forgó ajánlat pontatlan adatokon alapult, és nem felelt meg az ajánlattételi dokumentáció említett 6.1.2 alpontjában foglalt feltételeknek. Következésképpen ezt az ajánlatot el kellett volna utasítani a közbeszerzési szerződésekről szóló törvény 24. cikke (2) bekezdésének 3. pontja értelmében.
- 23 2014. április 7-i határozatában a Krajowa Izba Odwoławcza (országos fellebbviteli tanács) arra kötelezte az ajánlatkérő szervet, hogy a 3. rész tekintetében érvénytelenítse a legelőnyösebb ajánlat kiválasztását, és a közbeszerzési szerződésekről szóló törvény 26. cikkének (4) bekezdése alapján kérje a Konsultant Komputertől az ajánlatában hivatkozott szerződések terjedelmének pontosítását. Az ajánlatkérő szerv tehát érvénytelenítette határozatát, és arra hívta fel a Konsultant Komputert, hogy egészítse ki azokat a dokumentumokat, amelyek lehetővé teszik annak megállapítását, hogy megfelel az ajánlattételi dokumentáció 6.1.2 alpontjában az eljárásban való részvétel tekintetében rögzített, a tudásra és a tapasztalatra vonatkozó feltételnek.
- 24 Az e felhívásra adott válaszként 2014. április 29-i levelében a Konsultant Komputer előadta, hogy egyrészt a hivatkozott szerződés magában foglalta az ajánlatkérő szerv által szürkének nevezett funkcionális területet, másrészt pedig az ajánlatához csatolt szállítások két szerződés, nevezetesen a 2010. október 5-i 51/2/2010. sz. szerződés és a 2010. december 6-i 62/2010. sz. szerződés teljesítésére vonatkoznak.
- 25 Mindazonáltal a Konsultant Komputer által szolgáltatott információkból az derült ki, hogy a Śląpsk vajdasági J. Korczak szakkórházzal kapcsolatos megbízást két külön közbeszerzési eljárás keretében teljesítették, amelyek közül az egyik a fehér, a másik pedig a szürke területre nem terjedt ki.
- 26 E felvilágosításokra tekintettel az ajánlatkérő szerv megállapította, hogy a Śląpsk vajdasági J. Korczak szakkórház számára végzett szolgáltatásnyújtás nem felel meg az ajánlattételi dokumentáció 6.1.2 alpontjában rögzített azon feltételnek, amely szerint minden szerződésnek tartalmaznia kell az ezen alpontban felsorolt valamennyi elemet, elsősorban egy integrált kórházi rendszer (HIS) szállítását, telepítését, konfigurálását és üzembe helyezését a fehér és a szürke területeken. Az ajánlatkérő szerv tehát felhívta a Konsultant Komputert, hogy ajánlatát egészítse ki e vonatkozásban.
- 27 E célból a Konsultant Komputer új szállítási listát nyújtott be, amelyen egy másik szervezet a Medinet Systemy Informatyczne Sp. z o.o. két, a Janów Lubelski-i közkórház és a lublini kerületi vasutaskórház (Lengyelország) részére végzett szállítás teljesítése keretében szerzett tapasztalatára hivatkozott. A Konsultant Komputer a Medinet Systemy Informatyczne azon nyilatkozatát is benyújtotta, amelyben

az mint tanácsadó és konzulens kötelezettséget vállal a szerződés végrehajtásához szükséges erőforrások rendelkezésre bocsátására, és újból megemlítette a Nowy Sącz-i J. Śniadecki szakkórház részére teljesített szállítást.

- 28 Mivel elégedett volt e válasszal, az ajánlatkérő szerv újból a Konsultant Komputer ajánlatát választotta ki, mivel a 3. rész tekintetében ez volt a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat.
- 29 Az Esaprojekt keresetet nyújtott be a Krajowa Izba Odwoławcza (országos fellebbviteli tanács), amely az ajánlatkérő szerv határozatának megsemmisítésére, valamint az ajánlatok újbóli értékelésére, illetve a Konsultant Komputer azon okból történő kizárására irányult, hogy az hamis adatokat szolgáltatott, és nem igazolta, hogy megfelel az eljárásban való részvétel feltételeinek, különösen az ajánlattételi dokumentáció 6.1.2 alpontjában előírt feltételnek.
- 30 A Krajowa Izba Odwoławcza (országos fellebbviteli tanács) szerint az alapügyben először is az a kérdés merül fel, hogy ellentétes-e a 2004/18 irányelv 2. és 51. cikkével az, hogy egy gazdasági szereplő, a dokumentumoknak az ajánlatkérő szerv felhívására történő kiegészítése során nem azokra a szolgáltatásokra hivatkozik, amelyeket az eredeti ajánlatában jelölt meg, és hivatkozhat-e e tekintetben egy másik szervezet által nyújtott szolgáltatásokra, amelynek erőforrásaira nem hivatkozott eredeti ajánlatában.
- 31 Másodsorban e bíróság kétségeit fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy egy gazdasági szereplő az alapügyet jellemzőkhöz hasonló körülmények között érvényesítheti-e a 2004/18 irányelv 48. cikkének (3) bekezdésében előírt azon jogot, miszerint egy harmadik szervezet erőforrásaira is támaszkodhat, ha önmaga nem képes teljesíteni egy szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződés odaítélési eljárásban való részvétel tekintetében megkövetelt minimális feltételeket.
- 32 A Krajowa Izba Odwoławcza (országos fellebbviteli tanács) azt a kérdést is felteszi, hogy a gazdasági szereplő milyen körülmények között tekinthető felelősnek egy súlyos hibáért, tehát milyen körülmények között zárható ki egy közbeszerzési eljárásban való részvételtől a 2004/18 irányelv 45. cikke (2) bekezdésének g) pontja értelmében.
- 33 E körülmények között a Krajowa Izba Odwoławcza (országos fellebbviteli tanács) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Lehetővé teszi-e [a 2004/18/EK irányelvnek] az irányelv 2. cikkében rögzített, a gazdasági szereplők egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmódban részesítése és az átláthatóság elvével összefüggésben értelmezett 51. cikke, hogy a gazdasági szereplő az iratok pontosítása vagy kiegészítése keretében a leszállított áruknak az ajánlathoz csatolt listáján általa feltüntetettektől eltérő teljesített szerződéseket (azaz teljesített szállításokat) tüntessen fel; az említett gazdasági szereplő hivatkozhat-e különösen egy másik gazdasági szereplő által teljesített szerződésekre, ha az ajánlatban nem említette meg, hogy rendelkezhet e másik gazdasági szereplő kapacitása felett?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a 2004/18 irányelv 51. cikkét a 2013. október 10-i Manova-ítéletre [(C-336/12, EU:C:2013:647)] tekintettel, amely ítéletből kiderül, hogy »[a]z egyenlő bánásmód elvét akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban való részvételre jelentkezés benyújtására előírt határidő lejártá után arra hívja fel a részvételre jelentkezőt, hogy juttassa el a helyzetét leíró olyan dokumentumokat, mint például a közzétett mérlegbeszámolókat, amelyek tekintetében objektíven igazolható, hogy a részvételi jelentkezésre előírt határidő előtt keletkeztek, feltéve hogy azok benyújtását az említett közbeszerzési eljárás dokumentumai nem kifejezetten a részvételi jelentkezés kizárásának terhe mellett írták elő«, hogy az iratok csak akkor egészíthetők ki, ha a kiegészítés olyan dokumentumokat érint, amelyek objektíve igazolhatóan az ajánlatok vagy az eljárásban való részvételre irányuló kérelmek benyújtására meghatározott határidő előtt keletkeztek, vagy úgy, hogy a Bíróság csak a lehetőségek

egyikére mutatott rá, és a dokumentumok egyéb esetekben is kiegészíthetők, például a nem az említett határidő előtt keletkezett, de valamely részvételi feltétel teljesülését objektív módon igazolni képes dokumentumok pótlása útján?

- 3) Ha a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy 2013. október 10-i Manova ítéletben [(C-336/12, EU:C:2013:647)] említett dokumentumoktól eltérő dokumentumok is kiegészíthetők, kiegészíthetők-e olyan dokumentumok, amelyek a gazdasági szereplőtől, alvállalkozóként megbízott harmadik személyektől vagy egyéb olyan gazdasági szereplőktől származnak, akiknek kapacitására a gazdasági szereplő támaszkodik, ha nem említették meg azokat az ajánlat keretében?
- 4) Lehetővé teszi-e a [2004/18 irányelv] 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett 44. cikke, valamint az irányelv 2. cikkében rögzített, a gazdasági szereplőkkel szembeni egyenlő bánásmód elve az egyéb olyan gazdasági szereplők kapacitására való hivatkozást, akikről [az említett irányelv] 48. cikk (3) bekezdésében szó van, oly módon, hogy két olyan gazdasági szereplő tudását és tapasztalatát, akik külön-külön nem rendelkeznek az ajánlatkérő szerv által megkívánt tudással és tapasztalattal, egyesítik, ha e tapasztalat oszthatatlan (azaz a részvételi feltételt teljes mértékben egy gazdasági szereplőnek kell teljesítenie), és a szerződés teljesítése oszthatatlan (egyetlen egészet képez)?
- 5) Lehetővé teszi-e a [2004/18 irányelv] 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett 44. cikke, valamint az irányelv 2. cikkében rögzített, a gazdasági szereplőkkel szembeni egyenlő bánásmód elve a gazdasági szereplők egy csoportjának tapasztalatára való hivatkozást oly módon, hogy az a gazdasági szereplő, aki gazdasági szereplők egy csoportjának tagjaként teljesített valamely szerződést, attól függetlenül hivatkozhat az említett csoport általi teljesítésre, hogy milyen arányban vett részt a szerződés teljesítésében, vagy csak a csoporton belül számára kijelölt szerződésrész teljesítése során ténylegesen megszerzett saját tapasztalatára hivatkozhat?
- 6) Értelmezhető-e úgy a 2004/18/EK irányelv 45. cikke (2) bekezdésének g) pontja, amelynek értelmében a közbeszerzési eljárásban való részvételtől kizárható az a gazdasági szereplő, aki, illetve amely az adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítése során jelentős mértékben hamis nyilatkozatot tett, vagy nem közölte a kért adatokat, hogy az eljárásból ki kell zárni azt a gazdasági szereplőt, aki olyan hamis adatokat közölt, amelyek befolyásolták vagy befolyásolhatták az eljárás eredményét, feltéve hogy az adott megtévesztésért való felelősség kizárólag olyan hamis adatok ajánlatkérő szervvel való közléséből ered, amelyek befolyásolják az ajánlatkérő szervnek a gazdasági szereplő kizárására (és ajánlatának elutasítására) vonatkozó határozatát, függetlenül attól, hogy a gazdasági szereplő szándékosan és célirányosan vagy nem szándékosan, tudatos gondatlansággal, hanyag gondatlansággal vagy a szükséges gondosság figyelmen kívül hagyásával járt-e el?
- 7) Lehetővé teszi-e a [2004/18 irányelv] 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett 44. cikke, valamint az irányelv 2. cikkében rögzített, a gazdasági szereplőkkel szembeni egyenlő bánásmód elve, hogy a gazdasági szereplő oly módon hivatkozzon tapasztalatára, hogy egyszerre két vagy több szerződésre hivatkozik egyetlen szerződésként, jóllehet az ajánlatkérő sem az ajánlati felhívásban, sem az ajánlattételhez szükséges dokumentációban nem biztosította ennek lehetőségét?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első három kérdéstről

- ³⁴ Első három kérdésével – amelyeket célszerű együtt vizsgálni – a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2004/18 irányelv 51. cikkét – ezen irányelv 2. cikkével összefüggésben –, hogy azzal ellentétes az, hogy egy közbeszerzési eljárásban való részvételre

jelentkezés benyújtására előírt határidő lejárta után valamely gazdasági szereplő, annak igazolása céljából, hogy megfelel a közbeszerzési eljárásban való részvétel feltételeinek, az eredeti ajánlatában nem szereplő olyan dokumentumokat nyújt be az ajánlatkérő szervhez, mint egy harmadik szervezet által teljesített szerződés, illetve ez utóbbi arra vonatkozó kötelezettségvállalása, hogy e gazdasági szereplő rendelkezésére bocsátja a szóban forgó szerződés teljesítéséhez szükséges kapacitásait és erőforrásait.

- 35 Az e kérdésre adandó válasz tekintetében emlékeztetni kell arra, hogy a 2004/18 irányelv (46) preambulumbekzdésének és 2. cikkének megfelelően az ajánlatkérő szervek a gazdasági szereplőket kötelesek egyenlő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes bánásmódban részesíteni, és átlátható módon eljárni (2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 60. pont).
- 36 Ennek megfelelően egyrészt az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve megköveteli, hogy az ajánlattevők azonos esélyekkel rendelkezzenek ajánlataik összeállításakor, és ebből következően azt a követelményt is magában foglalja, hogy valamennyi ajánlattevő tekintetében ugyanazon feltételek vonatkozzanak az ajánlatokra. Másrészt az átláthatóság kötelezettségének célja az ajánlatkérő szerv részéről a részrehajlás és az önkényesség kockázata hiányának biztosítása. Ez a kötelezettség magában foglalja, hogy az ajánlati felhívásban vagy a dokumentációban a közbeszerzési eljárás minden feltételét és részletes szabályát világosan, pontosan vagy egyértelműen kell megfogalmazni, elsősorban annak érdekében, hogy minden, észszerű mértékben tájékozott, általános gondossággal eljáró ajánlattevő megérthesse annak pontos jelentését, és azt ugyanúgy értelmezhesse, másodsorban pedig azért, hogy az ajánlatkérő szerv ténylegesen ellenőrizhesse, hogy az ajánlattevők ajánlatai megfelelnek-e a szóban forgó szerződésre irányadó szempontoknak (2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 37 Ezenfelül, az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével, valamint az átláthatósági kötelezettséggel ellentétes valamely közbeszerzési szerződés odaítélési eljárásában az ajánlatkérő és az ajánlattevő között minden tárgyalás, ami azt jelenti, hogy főszabály szerint az ajánlat benyújtását követően nem módosítható, kezdeményezze azt akár az ajánlatkérő szerv, akár az ajánlattevő. Ebből következik, hogy az ajánlatkérő nem kérhet felvilágosítást attól az ajánlattevőtől, amelynek ajánlatát pontatlannak vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban foglalt műszaki követelményeknek meg nem felelőnek ítélte (2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 A Bíróság ugyanakkor azt is kimondta, hogy a 2004/18 irányelv 2. cikkével nem ellentétes, ha az ajánlatra vonatkozó adatokat kijavíthatják vagy kiegészíthetik, különösen amennyiben azok nyilvánvalóan csak egyszerű pontosítást igényelnek, vagy nyilvánvaló tárgyi tévedések kiküszöbölése érdekében ez szükséges (2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 39 Ennek érdekében az ajánlatkérőnek kell meggyőződnie többek között arról, hogy a tájékoztatáskérés nem eredményezi azt, hogy az érintett ajánlattevő olyan ajánlatot tesz, amely valójában újnak minősülhet (2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 Ezenfelül az ajánlatkérő szerv azon mérlegelési jogkörének gyakorlása során, amely azon lehetőség vonatkozásában áll a rendelkezésére, hogy a részvételre jelentkezőktől tájékoztatást kérhet ajánlatukkal kapcsolatban, az ajánlatkérő szerv kötelessége, hogy a különböző részvételre jelentkezőket egyenlő módon és tisztességesen kezelje, azaz úgy, hogy a tájékoztatáskérés az ajánlatok kiválasztását követően, és annak eredményére tekintettel ne tűnhessen úgy, hogy indokolatlanul előnyben részesítette vagy

hátrányos helyzetbe hozta azon részvételre jelentkezőt vagy jelentkezőket, akihez vagy akikhez e felhívást intézte (2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 41 A jelen ügyben a Konsultant Komputer az érintett közbeszerzési eljárásban való részvételre jelentkezés benyújtására előírt határidő lejárta után nyújtotta be az ajánlatkérő szervhez az eredeti ajánlatában nem szereplő dokumentumokat. Amint az a jelen ítélet 27. pontjában is megállapításra került, e gazdasági szereplő egy harmadik szervezet által teljesített szerződésre, valamint e szervezet azon kötelezettségvállalásra hivatkozik, hogy rendelkezésére bocsátja az alapügyben vitatott szerződés teljesítéséhez szükséges erőforrásokat.
- 42 Márpedig ezek a kiegészítések egyáltalán nem pusztán pontosítást vagy valamely tárgyi tévedés kiküszöbölését jelentik a jelen ítélet 38. pontjában említett ítélkezési gyakorlat értelmében, hanem valójában az eredeti ajánlat olyan lényegi és jelentős módosításának minősülnek, amely inkább új ajánlat benyújtásával egyenértékű.
- 43 Amint ugyanis arra lényegében a főtanácsnok is rámutatott indítványának 30. pontjában, az ilyen közlés a közbeszerzési eljárás lényegi elemeit érinti, azaz magának annak a gazdasági szereplőnek az identitását, aki esetlegesen elnyeri az érintett közbeszerzési szerződést, valamint ezen gazdasági szereplő kapacitásainak ellenőrzését, tehát az érintett szerződésnek a 2004/18 irányelv 44. cikkének (1) bekezdése szerinti végrehajtásával kapcsolatos alkalmasságát.
- 44 E körülményekre figyelemmel, ha az érintett gazdasági szereplő benyújthatja a vitatott dokumentumokat eredeti ajánlatának kiegészítése céljából, az ajánlatkérő szerv a többi ajánlattevőhöz viszonyítva jogosulatlan előnyhöz juttathatja, megsértve ezzel az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, valamint az átláthatóság kötelezettségét, amelyeknek az ajánlatkérő szerv a 2004/18 irányelv 2. cikke értelmében alá van rendelve.
- 45 A fentiekből az következik hogy az első-harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/18 irányelv 51. cikkét – ezen irányelv 2. cikkével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy egy közbeszerzési eljárásban való részvételre jelentkezés benyújtására előírt határidő lejárta után valamely gazdasági szereplő, annak igazolása céljából, hogy megfelel a közbeszerzési eljárásban való részvétel feltételeinek, az eredeti ajánlatában nem szereplő olyan dokumentumokat nyújt be az ajánlatkérő szervhez, mint egy harmadik szervezet által teljesített szerződés, illetve ez utóbbi arra vonatkozó kötelezettségvállalása, hogy e gazdasági szereplő rendelkezésére bocsátja a szóban forgó szerződés teljesítéséhez szükséges kapacitásait és erőforrásait.

A negyedik kérdéstről

- 46 Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2004/18 irányelv 44. cikkét – 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, illetve a gazdasági szereplők közötti, ezen irányelv 2. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elvét összefüggésben –, hogy azok lehetővé teszik egy gazdasági szereplő számára, hogy az ezen irányelv 48. cikkének (3) bekezdése értelmében más szervezet kapacitásaira hivatkozzanak, összeadva e két szervezet tudását és tapasztalatát, amely két szervezet külön-külön nem rendelkezik egy meghatározott közbeszerzési szerződés teljesítése tekintetében megkövetelt erőforrásokkal, abban az esetben, ha az ajánlatkérő szerv úgy ítéli meg, hogy az érintett szerződés nem osztható fel, azt tehát kizárólag egy gazdasági szereplő teljesítheti.
- 47 E kérdés megválaszolása érdekében előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően a 2004/18 irányelv 47. cikkének (2) bekezdése és 48. cikkének (3) bekezdése elismeri a valamennyi gazdasági szereplőre ruházott azon jogot, hogy valamely meghatározott szerződés tekintetében más szervezetek kapacitásaira hivatkozzanak, a köztük és e

szervezetek között fennálló kapcsolat jellegétől függetlenül, amennyiben bizonyítják az ajánlatkérő szerv számára, hogy a részvételre jelentkező vagy az ajánlattevő rendelkezésére fognak állni a szerződés teljesítéséhez szükséges erőforrások (2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 48 Mindazonáltal, amint azt a Bíróság már kimondta, a 2004/18 irányelv rendelkezéseivel nem ellentétes az, hogy rendkívüli körülmények fennállása esetén korlátozzák az ezen irányelv 47. cikkének (2) bekezdésében és 48. cikkének (3) bekezdésében foglalt jog gyakorlását (2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat)
- 49 Nem lehet ugyanis kizárni, hogy a munkálatok a sajátos jellegük miatt egy meghatározott kapacitást tesznek szükségessé, amely nem érhető el több gazdasági szereplő alacsonyabb kapacitásának összeadásával. Az ilyen esetben az ajánlatkérő szerv megalapozottan követelné meg, hogy az érintett kapacitás minimális szintje egyetlen gazdasági szereplő vagy, adott esetben, a 2004/18 irányelv 44. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében korlátozott számú gazdasági szereplők igénybevétele révén teljesüljön, amennyiben ez a követelmény a szóban forgó szerződés tárgyával összefüggő, és azzal arányos (2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 50 Ebben az ügyben, amint az a jelen ítélet 18. pontjában is megállapításra került, az alapügyben szóban forgó közbeszerzési szerződéssel kapcsolatos előírások megkövetelik, hogy az ajánlattevők legalább két, sajátos területen teljesített szerződést nyújtsanak be.
- 51 Az ajánlatkérő szerv felhívását követően a Konsultant Komputer a célból, hogy igazolja, hogy rendelkezik az alapügyben szóban forgó közbeszerzési szerződés teljesítéséhez szükséges képességekkel, egy másik szervezet tapasztalatára hivatkozott, amely a Medinet Systemy Informatyczne által teljesített két olyan szállításban testesült meg, mint amelyek a jelen ítélet 27. pontjában kerültek hivatkozásra.
- 52 Mindazonáltal, amint azt a főtanácsnok is kiemelte indítványának 46. pontjában, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés a kérdést előterjesztő bíróság által megvizsgált azon előfeltevésen alapul, hogy az alapügyben vitatott közbeszerzési szerződés oszthatatlan szerződés, ily módon az érintett kapacitás minimális szintjét egyetlen gazdasági szereplőnek kell elérnie, és nem több gazdasági szereplő erőforrására támaszkodva. Ráadásul, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból is kitűnik, a Krajowa Izba Odwoławcza (országos fellebbviteli tanács) úgy ítéli meg, hogy annak kizárása, hogy több gazdasági szereplő tapasztalatára lehessen hivatkozni, a szóban forgó közbeszerzési eljárás tárgyához kapcsolódik, és arányos azzal.
- 53 E körülményekre figyelemmel, és tekintettel a jelen ítélet 48. és 49. pontjában említett ítélkezési gyakorlatra, a gazdasági szereplő nem hivatkozhat valamely harmadik szervezet kapacitásaira annak igazolása céljából, hogy rendelkezik az alapügyben szóban forgó közbeszerzési szerződés teljesítéséhez szükséges erőforrásokkal.
- 54 Következésképpen az előterjesztett negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/18 irányelv 44. cikkét – 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, illetve a gazdasági szereplők közötti, ezen irányelv 2. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elvével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy az nem teszi lehetővé a gazdasági szereplő számára, hogy az említett irányelv 48. cikkének (3) bekezdése értelmében valamely más szervezet kapacitásaira hivatkozzon, összeadva e két szervezet tudását és tapasztalatait, amely szervezetek külön-külön nem rendelkeznek egy meghatározott közbeszerzési szerződés teljesítéséhez megkövetelt erőforrásokkal, abban az esetben, ha az ajánlatkérő szerv úgy ítéli meg, hogy az érintett szerződés oszthatatlan abban az értelemben, hogy azt kizárólag egy gazdasági szereplő teljesítheti, és a több gazdasági szereplő tapasztalataira való hivatkozás lehetőségének ily módon történő kizárása a szóban forgó közbeszerzési szerződés tárgyához kapcsolódik és arányos azzal.

Az ötödik kérdésről

- 55 Ötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2004/18 irányelv 44. cikkét – 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, illetve a gazdasági szereplők közötti, ezen irányelv 2. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elvével összefüggésben –, hogy az lehetővé teszi egy közbeszerzési szerződés odaitélésére irányuló eljárásban egyénileg részt vevő gazdasági szereplő számára, hogy egy vállalkozásokból álló olyan csoport tapasztalatára hivatkozzon, amelynek egy korábbi közbeszerzés keretében tagja volt, az e szerződés teljesítésében való részvétel jellegétől függetlenül.
- 56 Ez a kérdés a jelen ítélet 20. pontjában említett azon tényre vonatkozik, miszerint az alapügyben az integrált kórházi rendszereknek az érintett kórházak számára történő szállítását egy két vállalkozásból álló csoport teljesítette, nevezetesen a Konsultant Komputer és a Konsultant IT.
- 57 E kérdések megválaszolása érdekében előzetesen arra kell emlékeztetni, hogy a 2004/18 irányelv 44. cikkének (1) bekezdése értelmében az ajánlatkérő feladata megvizsgálni a részvételre jelentkezők, illetve az ajánlattevők alkalmasságát az ezen irányelv 47–52. cikkében szereplő szempontoknak megfelelően.
- 58 Ezenkívül az említett irányelv 44. cikkének (2) bekezdése értelmében az ajánlatkérő a gazdasági szereplőktől megkövetelheti egy minimális gazdasági és pénzügyi teljesítményszint, valamint ugyanezen irányelv 47. és 48. cikkének megfelelően műszaki és szakmai kapacitás elérését.
- 59 A 2004/18 irányelv 48. cikke (2) bekezdésének a) pontja előírja, hogy a gazdasági szereplők műszaki és/vagy szakmai alkalmassága a szolgáltatás jellegétől, mennyiségétől vagy jelentőségétől és rendeltetésétől függően az elmúlt öt évben megvalósított építési beruházások listájával, illetve az elmúlt három év főbb szállításainak, illetve a teljesített főbb szolgáltatások listájával igazolhatók.
- 60 A jelen ítélet 47. pontjában említett ítélkezési gyakorlat értelmében az említett irányelv 48. cikkének (3) bekezdése lehetővé teszi a gazdasági szereplő számára, hogy egy meghatározott szerződés tekintetében egy olyan másik szervezet kapacitásaira hivatkozzon, mint például vállalkozások olyan csoportja, amelynek tagja volt, amennyiben az ajánlatkérő szerv számára bizonyított, hogy az említett gazdasági szereplő ténylegesen rendelkezhet e szervezetnek az e szerződés végrehajtásához szükséges erőforrásaival.
- 61 Ezen összefüggésben a gazdasági szereplő által szerzett tapasztalat e gazdasági szereplő minőségi kiválasztása különösen fontos kritériumának minősül, mivel lehetővé teszi az ajánlatkérő szerv számára, hogy a 2004/18 irányelv 44. cikke (1) bekezdésének megfelelően ellenőrizze, hogy a részvételre jelentkezők vagy az ajánlattevők képesek-e egy meghatározott szerződés teljesítésére.
- 62 Ily módon, ha valamely gazdasági szereplő vállalkozások olyan csoportjának tapasztalatára hivatkozik, amelynek tagja volt, ezt a tapasztalatot e gazdasági szereplő konkrét részvételének, tehát azon tényleges hozzájárulásának viszonylatában kell értékelni, amelyet egy meghatározott közbeszerzési szerződés keretében az említett csoporttól megkövetelt tevékenység gyakorlásához nyújtott.
- 63 Ugyanis, amint azt a lengyel kormány is kiemelte írásbeli észrevételeiben, a gazdasági szereplő valójában nem pusztán azon tény által szerez tapasztalatot, hogy vállalkozások csoportjának a tagja, az e csoportnak nyújtott hozzájárulásától függetlenül, hanem kizárólag azért, hogy közvetlenül részt vesz azon szerződés legalább egy részének teljesítésében, amely szerződés egészének teljesítése e csoport feladata.
- 64 Ebből az következik, hogy a gazdasági szereplő az ajánlatkérő szerv által megkövetelt tapasztalat jogcímén nem hivatkozhat vállalkozások valamely csoportjának más tagjai által nyújtott olyan szolgáltatásokra, amelyek megvalósításában nem vett ténylegesen és konkrétan részt.

65 A fentiekre figyelemmel az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/18 irányelv 44. cikkét – 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, illetve a gazdasági szereplők közötti, ezen irányelv 2. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elvével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy az nem teszi lehetővé egy közbeszerzési szerződés odaítélésére irányuló eljárásban egyénileg részt vevő gazdasági szereplő számára, hogy egy vállalkozásból álló olyan csoport tapasztalatára hivatkozzon, amelynek egy korábbi közbeszerzés keretében tagja volt, ha nem vett részt ténylegesen és konkrétan e szerződés teljesítésében.

A hatodik kérdésről

66 Hatodik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2004/18 irányelv 45. cikke (2) bekezdésének g) pontját – amely lehetővé teszi, hogy a gazdasági szereplőt kizárják a közbeszerzési eljárásban való részvételből, különösen akkor, ha jelentős mértékben hamis nyilatkozatokat szolgáltatott az ajánlatkérő szerv által kért felvilágosítások keretében – úgy kell-e értelmezni, hogy az akkor alkalmazható, ha ezek az információk olyan jellegűek, hogy befolyásolhatják az ajánlattételi eljárás kimenetelét, azon tényről függetlenül, hogy e gazdasági szereplő nem szándékosan cselekedett így.

67 Az e kérdésre adandó válasz érdekében emlékeztetni kell arra, hogy a 2004/18 irányelv 45. cikkének (1) és (2) bekezdése az ajánlattevőnek a közbeszerzési eljárásból történő kizárásának több olyan kötelező és fakultatív indokát ír elő, amelyek annak személyes helyzetére vonatkoznak.

68 Az említett irányelv 45. cikke (2) bekezdésének g) pontja értelmében kizárható a közbeszerzési eljárásból az a gazdasági szereplő, aki/amely az ajánlatkérő szerv által megkövetelt adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítése során „jelentős mértékben” hamis nyilatkozatot tett, vagy nem közölte a kért adatokat.

69 Kérdésével a Krajowa Izba Odwoławcza (országos fellebbviteli tanács) arra keresi a választ, hogy e rendelkezés alkalmazásához szükséges-e az, hogy a részvételre jelentkező cselekedete szándékos legyen, és hogy az ajánlatkérő szervhez benyújtott információk befolyásolták vagy befolyásolhatták volna az ajánlattételi eljárás kimenetelét.

70 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy a 2004/18 irányelv 45. cikke (2) bekezdése g) pontjának megfogalmazása semmiféle utalást nem tartalmaz a gazdasági szereplő szándékos magatartására. E tény alapján az ilyen magatartás megállapítása nem minősülhet az ilyen gazdasági szereplő közbeszerzési eljárásban való részvétele kizárásához szükséges elemnek.

71 Ezzel szemben annak megállapításához, hogy a részvételre jelentkező „jelentős mértékben” hamis adatokat adott meg az említett rendelkezés értelmében, és hogy ki lehessen zárni ily módon a közbeszerzésből, elegendő, ha felelős egy bizonyos súlyú gondatlanságért, tehát olyan gondatlanságért, amely meghatározó hatást gyakorolhat a kizárásról, a kiválasztásról, illetve a közbeszerzési szerződés odaítéléséről szóló határozatokra.

72 Következésképpen a hamis adatokat benyújtó gazdasági szereplőnek a közbeszerzési eljárásban való részvételből való kizárással történő szankcionálása tekintetében az ajánlatkérő szerv – a lengyel kormány és az Európai Bizottság állításával szemben – nem köteles annak bizonyítására, hogy e gazdasági szereplő szándékosan követett el hibát.

73 Másodsorban azt kell megállapítani, hogy a 2004/18 irányelv 45. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében e bekezdés végrehajtási feltételeit nemzeti jogukkal összhangban és a közösségi jog figyelembevételével a tagállamok határozzák meg.

- 74 Ebből következik, hogy az említett 45. cikk (2) bekezdésének első albekezdésében szereplő fogalmak, köztük a „jelentős mértékben” fogalma, a nemzeti jogszabályokban pontosíthatók és részletesen kifejezhetők, tiszteletben tartva ugyanakkor az uniós jogot (lásd ebben az értelemben: 2012. december 13-i Forposta és ABC Direct Contact ítélet, C-465/11, EU:C:2012:801, 26. pont).
- 75 A jelen ügyben a közbeszerzési szerződésekről szóló törvény 24. cikke (2) bekezdésének 3. pontja előírja, hogy egy közbeszerzési szerződés odaítélésére irányuló eljárásból kizárható minden olyan gazdasági szereplő, aki/amely olyan hamis információkat közölt, amelyek hatással vannak, illetve jellegüknél fogva hatással lehetnek a folyamatban lévő eljárás kimenetelére.
- 76 Márpedig, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, az érintett gazdasági szereplő által szolgáltatott nyilatkozatok és információk ténylegesen hatással voltak az alapügyben szóban forgó közbeszerzési eljárás kimenetelére. A Krajowa Izba Odwoławcza (országos fellebbezési tanács) szerint ugyanis éppen e nyilatkozatok és információk alapján nyerte el a Konsultant Komputer a közbeszerzési eljárást.
- 77 E körülményekre figyelemmel meg kell állapítani, hogy e nyilatkozatok és ezen információk benyújtásával az érintett gazdasági szereplő felelőssé vált azért a gondatlanságért, amely meghatározó hatást gyakorolt a kizárásról, a kiválasztásról vagy a közbeszerzési szerződés odaítéléséről szóló határozatokra, ily módon e gazdasági szereplő „jelentős mértékben” szolgáltatott hamis adatokat a 2004/18 irányelv 45. cikke (2) bekezdésének g) pontja értelmében. Következésképpen ez a hozzáállás igazolhatja az ajánlatkérő szerv azon döntését, hogy az említett gazdasági szereplőt kizárja az érintett közbeszerzési eljárásból.
- 78 A fenti megfontolásokra tekintettel a hatodik kérdésre azt a válasz kell adni, hogy a 2004/18 irányelv 45. cikke (2) bekezdésének g) pontját – amely lehetővé teszi, hogy a gazdasági szereplőt kizárják a közbeszerzési eljárásban való részvételből, különösen akkor, ha „jelentős mértékben” hamis nyilatkozatokat szolgáltatott az ajánlatkérő szerv által kért felvilágosítások keretében – úgy kell értelmezni, hogy az akkor alkalmazható, ha az érintett ajánlattevő bizonyos súlyú gondatlanságért felelős, nevezetesen olyan jellegű gondatlanságért, amely meghatározó hatással lehet a kizárásról, a kiválasztásról, illetve a közbeszerzési szerződés odaítéléséről szóló határozatokra, függetlenül attól, hogy e gazdasági szereplő tekintetében szándékos hibát állapítottak-e meg.

A hetedik kérdésről

- 79 Hetedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2004/18 irányelv 44. cikkét – 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, illetve a gazdasági szereplők közötti, ezen irányelv 2. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elvével összefüggésben – úgy kell-e értelmezni, hogy az lehetővé teszi a gazdasági szereplő számára, hogy egyszerre két vagy több szerződésre mint egy egységes szerződésre támaszkodva hivatkozzon a tapasztalatra, jöllehet az ajánlatkérő szerv nem írta kifejezetten elő e lehetőséget sem az ajánlattételi felhívásban, sem pedig az ajánlattételi dokumentációban.
- 80 Az e kérdésre adandó válasz érdekében előzetesen arra kell emlékeztetni, hogy – amint az a jelen ítélet 57. pontjában is megállapításra került – a 2004/18 irányelv 44. cikkének (1) bekezdése értelmében az ajánlatkérő szerv köteles megvizsgálni, hogy az ajánlattételre jelentkezők vagy az ajánlattevők alkalmasak-e az érintett szerződés teljesítésére az ezen irányelv 47–52. cikkében foglalt követelményeknek megfelelően.
- 81 Az ajánlattételre jelentkezők vagy az ajánlattevők kötelesek igazolni az ajánlatkérő szervnek, hogy ténylegesen rendelkeznek vagy rendelkezni fognak az érintett közbeszerzési szerződés megfelelő teljesítésének biztosításához szükséges kapacitásokkal.

- 82 E tekintetben az ajánlatkérő szerv – főszabály szerint az ajánlattételi felhívásban vagy az ajánlattételi dokumentációban – megalapozottan írja elő kifejezetten meghatározott kapacitásoknak és azon konkrét módozatoknak való megfelelés követelményét, amelyek szerint az ajánlattételre jelentkezőnek igazolnia kell, hogy alkalmas az érintett szerződés elnyerésére és teljesítésére. Hasonlóképpen, kivételes körülmények fennállása esetén, az érintett munkálatok jellegére, valamint a szerződés tárgyára és céljára figyelemmel, az ajánlatkérő szerv korlátozásokat írhat elő, különösen a gazdasági szereplők korlátozott számú igénybevételét illetően, a 2004/18 irányelv 44. cikke (2) bekezdésének megfelelően (lásd ebben az értelemben: 2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 39–41. pont; 2017. április 5-i Borta ítélet, C-298/15, EU:C:2017:266, 90. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 83 Mindazonáltal, amennyiben az ajánlatkérő szerv úgy dönt, hogy ezt a lehetőséget veszi igénybe, köteles meggyőződni arról, hogy az általa meghatározott szabályok kapcsolódnak az említett szerződés tárgyához és céljához, és azzal arányban állnak (lásd ebben az értelemben: 2016. április 7-i Partner Apelski Dariusz ítélet, C-324/14, EU:C:2016:214, 40. és 56. pont).
- 84 A jelen ügyben – amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból is kitűnik – bár az ajánlatkérő szerv nem írta kifejezetten elő az ajánlattételi dokumentációban az ajánlattevő tekintetében annak lehetőségét, hogy az két vagy több szerződésre egy egységes szerződésként hivatkozhatson, az a lehetőség nem is került kifejezetten kizárásra sem az ajánlattételi felhívásban, sem az ajánlattételi dokumentációban.
- 85 E körülményekre figyelemmel nem zárható ki eleve, hogy az érintett szerződés teljesítéséhez szükséges, a gazdasági szereplő által nem csak egy szerződés, hanem két vagy több különböző szerződés keretében szerzett tapasztalatot az ajánlatkérő szerv ne minősítsen elégségesnek, ily módon lehetővé téve az említett gazdasági szereplő számára a szerződés elnyerését.
- 86 Amint ugyanis azt a főtanácsnok is kiemelte indítványának 62. pontjában, ha egy meghatározott szerződés követelményeinek főszabály szerint több gazdasági szereplő kapacitása és tapasztalata összegzésével lehet megfelelni, *a fortiori* illogikus lenne eleve kizárni a kapacitások és azon tapasztalatok összegzését, amelyeket ugyanaz a gazdasági szereplő szerzett különböző szerződések keretében.
- 87 E tény alapján, és mivel, amint az alapügyben is, a több szerződés keretében szerzett több tapasztalatra történő hivatkozás lehetősége sem az ajánlattételi felhívásban, sem az ajánlattételi dokumentációban nem került kizárásra, az ajánlatkérő hatóság feladata, hogy – a nemzeti bíróságok felügyelete mellett – megvizsgálja, hogy a két vagy több szerződésből összegződő tapasztalat, az érintett munkálatok jellegére, valamint az érintett szerződés tárgyára és céljára figyelemmel, lehetővé teszi-e a szerződés megfelelő teljesítését.
- 88 A fentiekre figyelemmel a hetedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/18 irányelv 44. cikkét – 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, illetve a gazdasági szereplők közötti, ezen irányelv 2. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elvével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a gazdasági szereplő számára, hogy egyszerre két vagy több szerződésre mint egy egységes szerződésre támaszkodva hivatkozzon a tapasztalatra, feltéve hogy az ajánlatkérő szerv nem zárta ki ezt a lehetőséget az érintett szerződés tárgyához és céljához kapcsolódó, azokkal arányos követelmények alapján.

A költségekről

⁸⁹ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 51. cikkét – ezen irányelv 2. cikkével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy egy közbeszerzési eljárásban való részvételre jelentkezés benyújtására előírt határidő lejártá után valamely gazdasági szereplő, annak igazolása céljából, hogy megfelel a közbeszerzési eljárásban való részvétel feltételeinek, az eredeti ajánlatában nem szereplő olyan dokumentumokat nyújt be az ajánlatkérő szervhez, mint egy harmadik szervezet által teljesített szerződés, illetve ez utóbbi arra vonatkozó kötelezettségvállalása, hogy e gazdasági szereplő rendelkezésére bocsátja a szóban forgó szerződés teljesítéséhez szükséges kapacitásait és erőforrásait.
- 2) A 2004/18 irányelv 44. cikkét – 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, illetve a gazdasági szereplők közötti, ezen irányelv 2. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elvével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy az nem teszi lehetővé a gazdasági szereplő számára, hogy az említett irányelv 48. cikkének (3) bekezdése értelmében valamely más szervezet kapacitásaira hivatkozzon, összeadva e két szervezet tudását és tapasztalatait, amely szervezetek külön-külön nem rendelkeznek egy meghatározott közbeszerzési szerződés teljesítéséhez megkövetelt erőforrásokkal, abban az esetben, ha az ajánlatkérő szerv úgy ítéli meg, hogy az érintett szerződés oszthatatlan abban az értelemben, hogy azt kizárólag egy gazdasági szereplő teljesítheti, és a több gazdasági szereplő tapasztalataira való hivatkozás lehetőségének ily módon történő kizárása a szóban forgó közbeszerzési szerződés tárgyához kapcsolódik és arányos azzal.
- 3) A 2004/18 irányelv 44. cikkét – 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, illetve a gazdasági szereplők közötti, ezen irányelv 2. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elvével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy az nem teszi lehetővé egy közbeszerzési szerződés odaítélésére irányuló eljárásban egyénileg részt vevő gazdasági szereplő számára, hogy egy vállalkozásokból álló olyan csoport tapasztalatára hivatkozzon, amelynek egy korábbi közbeszerzés keretében tagja volt, ha nem vett részt ténylegesen és konkrétan e szerződés teljesítésében.
- 4) A 2004/18 irányelv 45. cikke (2) bekezdésének g) pontját – amely lehetővé teszi, hogy a gazdasági szereplőt kizárják a közbeszerzési eljárásban való részvételből, különösen akkor, ha „jelentős mértékben” hamis nyilatkozatokat szolgáltatott az ajánlatkérő szerv által kért felvilágosítások keretében – úgy kell értelmezni, hogy az akkor alkalmazható, ha az érintett ajánlattevő bizonyos súlyú gondatlanságért felelős, nevezetesen olyan jellegű gondatlanságért, amely meghatározó hatással lehet a kizárásról, a kiválasztásról, illetve a közbeszerzési szerződés odaítéléséről szóló határozatokra, függetlenül attól, hogy e gazdasági szereplő tekintetében szándékos hibát állapítottak-e meg.
- 5) A 2004/18 irányelv 44. cikkét – 48. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, illetve a gazdasági szereplők közötti, ezen irányelv 2. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elvével összefüggésben – úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a gazdasági szereplő számára, hogy egyszerre két vagy több szerződésre mint egy egységes szerződésre támaszkodva

hivatkozzon a tapasztalatra, feltéve hogy az ajánlatkérő szerv nem zárta ki ezt a lehetőséget az érintett szerződés tárgyához és céljához kapcsolódó, azokkal arányos követelmények alapján.

Aláírások